

Examen Sturen – November 2013

Kerntaak van de stuur

De kerntaak van de stuur is ervoor zorgen dat bemanning en de boot veilig over het water gaan, en om schade aan het materiaal te voorkomen. Als die vaardigheid onder de knie is, kan de stuur indien gewenst bijdragen aan de training van de ploeg door aanwijzingen te geven of foutjes te signaleren. De kerntaak heeft echter altijd prioriteit. Dit examen richt zich op de kerntaak, de basisvaardigheden, van de stuur.

Doelstelling stuurexamen

- De bemanning veilig leren begeleiden
- Een boot schadevrij en duurzaam leren gebruiken
- Beter leren roeien doordat je de boot op een andere manier leert kennen: je bootgevoel wordt beter ontwikkeld.

Omschrijving examen

- De examiner roeit mee om het sturen te beoordelen (C-4). Of het examen wordt afgenomen in een wherry zodat de examiner naast de examinandus kan zitten.
- Zowel bij het in- en uitbrengen en het verzorgen van de boot als bij het varen wordt gelet op je vaardigheid.
- Tijdens het varen krijg je verschillende opdrachten zoals: ergens aanleggen, een rondje draaien, tussen dukdalfen door varen, e.d.

Exameneisen sturen

1. Materiaal en veiligheid

De stuurman/vrouw let (er) goed op (dat) hij/zij:

- de riggers bij in- en uitbrengen
- de riemen met de bladen naar voren gedragen worden
- de ontluchtingskleppen open zijn in de loods en dicht op het water
- geregeld omkijken en rekening houden met overig waterverkeer
- de vaarregels in acht nemen (zie bijlage)
- stuurboordwal houden
- evenwijdig aan de golven gaan liggen bij golfslag

2. Presentatie en acties

De stuur kan:

- luid en duidelijk, met overwicht, zonder aarzeling, op het juiste moment alle commando's geven
- Het stuurtoew vasthouden zonder dat het in het water komt
- Het roer recht houden tijdens het strijken
- Het team begeleiden bij het in- en uitbrengen van het materiaal
- Vaart minderen of versnellen door verschil in haalkracht aan te geven
- Een noodstop maken
- Slippen door nauwe doorgang

- Obstakels passeren
- Aanleggen aan een hoge oever (slippend aankomen),
- Tijdig sturen en ook weer stoppen met sturen (begrijpen hoe de boot reageert op het roertje)
- Koers houden, rekening houdend met wind en stroming

3. Commando's

De stuur kent alle onderstaande commando's en kan ze naar behoren toepassen. Veel commando's bestaan uit een WAARSCHUWINGS-commando en een UITVOERINGS-commando. Daartussenin zit een korte stilte (de puntjes zie onder), net zolang tot de roeiers gereed zijn voor het uitvoeringscommando. De meeste commando's worden beëindigd met het commando 'bedankt.'

Uitbrengen van de boot (en inbrengen vice versa)

'Aan de boorden' De roeiers stellen zich bij de eigen roeiplaats op

'Tillen gelijk...nu' De boot wordt van de stelling genomen en iedereen stapt met het schip naar het midden van het gangpad. Let op huid en dollen! De boot mag niet over stelling geschoven worden, tenzij daar een inrichting voor is.

Vervolgens geldt een van de volgende drie commando's:

'Rechter- of linkerschouder...nu'

'Op de schouder...nu' Bij scullboten: de roeiers staan om en om voor of achter of ze staan twee aan twee naast elkaar aan weerszijden van de boot.
Bij boordboten; de roeiers gaan tegenover de eigen rigger staan en houden de boot op gelijke hoogte

'In de handen...nu' De boot wordt verder in de handen gedragen.

NB

Ligt de boot boven heuphoogte: iedere roeier grijpt met de ene hand het boord aan de gangzijde en met de andere onderlangs het andere boord.

'Tillen gelijk...nu' Daarna geldt: de boot wordt voorzichtig naar het gangpad gebracht. De roeiers van één boord stappen mee, die van het andere duiken er onderdoor. Wel blijven tillen, anders slaan de dollen in onderliggend boot!. Daarna in de handen of op de schouders de loods uit.

Ligt de boot op heuphoogte:

'Overpakken' Ieder pakt met één hand het dichtstbijzijnde boord, slaat de andere arm over de boot heen en pakt het andere boord vast

'Tillen gelijk...nu' De boot wordt voorzichtig naar het gangpad gebracht.

*'naam roeier' of bakboord/
stuurboord onderdoor...nu'*

De genoemde roeier(s) kruipen om de beurt onder de boot door. Ieder pakt zijn boord met twee handen vast.

Bij de waterkant wordt de boot op de volgende wijze omgekeerd:

- 'Boven de hoofden.....nu'* De boot wordt boven de hoofden getild (let op: alleen met glad materiaal)
- 'Voor de buiken.....nu'* De boot, die boven de hoofden zit, wordt nu met één hand vastgepakt bij een spant/ bint en één hand op het dichtstbij de roeier komende boord en wordt langzaam voor de buiken gekanteld. De boot wordt met de kiel omlaag en op buikhoogte getild.
- 'Dollen of overslagen (waterzijde) los'* Elk roeier maakt met één hand de eigen dolklep los.
- 'Tenen aan de rand...ver en zacht'* De roeiers gaan voorzichtig naar voren en zetten een voet tot aan de rand van het vlot. De boot wordt nu **zachtjes** door alle roeiers gelijktijdig rechtstandig in het water gezet. Met één hand aan een spant/ bint en één hand op het boord wordt de boot rechtgehouden zodat de huid en het vinnetje nimmer de rand van het vlot raken.
- Als de boot op een kar ligt, wordt deze eerst naar het midden van het gangpad gereden. Waarna de roeiers aan weerszijden van de boot tegenover elkaar gaan staan. Het commando is *'tillen...nu'*
- 'Draaien over 'land/zee'nu* De kiel van de boot wordt richting land of richting water gedraaid.
- 'Op de glijstrip.....nu'* De roeiers zetten de boot op de glijstrip (kiel), en houden de bot recht terwijl de stuurman de boot in het water schuift.

Instappen

De stuurman geeft een serie commando's waardoor het instappen gelijk gaat (in een eenpersoonsboot mag je de commando's denken). Onderwijl houdt de stuurman de boot vast en houdt hij hem vrij van het vlot. Als laatste stapt hij zelf in.

- 'Riggers van het vlot.....'*
1. Schuif de riemen helemaal in de dollen (*ook wel 'klaar maken om in te stappen genoemd'*)
 2. Houd de riemen met de waterhand vast
 3. Schuif de boot iets van het vlot af
- 'Instappen gelijk.....'*
(*waarschuwingscommando*)
- '1'* De roeier houdt met de vlothead het vlot en de rigger vast
Zet het rolbankje in het midden van de sliding
plaats de watervoet op het opstaplankje
- '2'* a. Breng het lichaamsgewicht over op het waterbeen
b. Haal de walvoet bij en plaats deze direct op het voetenbord
c. Ga zitten
- '3'* Plaats de watervoet in het voetenbord
De stuurman houdt de boot aan de kant terwijl de roeiers beide riemen in hun walhand (linkerhand) houden en met de andere hand hun dol dicht doen. Bij ongestuurde boten de riemen tussen bovenbenen en buik klemmen en met de walhand de kant vasthouden. Als iedereen helemaal klaar

is (dollen dicht en voetenriempjes vast), stapt de stuurman in.

Vervolgens stapt de stuur zelf in.

Het wegvaren

Bij het wegvaren heb je géén voorrang: de aankomende roeiers gaan voor. Houd hier rekening mee!

<i>'Uitzetten...nu'</i>	Alle roeiers lakken met één hand het vlot vast. Ieder duwt op 'nu' met kracht de boot van het vlot af.
<i>Loodrecht uitzetten...nu'</i>	Alle roeiers trekken de riem aan de vlotzijde in, een ieder duwt gelijk met deze riem de boot van het vlot af.
<i>'Slippend uitzetten...nu'</i>	De riem aan de vlotzijde wordt evenwijdig aan de boot in het water gelegd. Maak een strijkbeweging met deze riem totdat de riem weer loodrecht op de boot gebracht kan worden zonder het vlot te raken.
<i>'Slag klaar maken.....'</i>	De roeiers schuiven hun bladen over het water naar de inzetpositie
<i>'Slag klaar.....'</i>	De roeiers draaien de bladen verticaal en brengen ze onder water. (Dat duurt even)
<i>'Af'</i>	De roeiers beginnen tegelijk te roeien

Manoeuvreren

Aan deze commando's kun je naar wens vooraf roepen "opgelet!". Om de roeiers te attenderen op een komend commando.

<i>'Laat...lopen'</i>	De roeiers stoppen na de uitzet met roeien, strekken de armen en leggen de bladen plat op het water.
<i>'Houden beide boorden...nu'</i>	De roeiers draaien hun bladen verticaal en houden deze onder water (dit commando wordt gegeven na het vorige commando, in noodsituaties wordt het 'laat...lopen' overgeslagen)
<i>'Bak-/stuurboord halen...nu'</i>	Er wordt alleen geroeid met de betreffende riem, de benen blijven hierbij in principe gestrekt, je kunt met de andere hand weer veilig boord houden.
<i>'Bak-/stuurboord strijken...nu'</i>	De roeiers draaien het betreffende blad achterstevoren (de bolle kant van je af), er wordt alleen gestreken met de betreffende riem, de benen blijven hierbij in principe gestrekt, je kunt met de andere hand weer veilig boord houden.
<i>'Strijken gelijk...nu'</i>	Als hierboven, maar dan met de beide riemen, gevorderde roeiers kunnen hierbij ook een half tot heel bankje oprijden.
<i>'Ronden over bakboord...nu'</i>	Begin te strijken aan bakboord met volledig oprijden, stuurboord gaat mee naar voren en begint na het strijken met een gewonen haal aan stuurboord, draai het bakboordblad dat nu naar voren schuift iets schuin, zodat

<i>'Ronden over stuurboord...nu'</i>	het niet diept, door dit te herhalen draait de voorsteven naar bakboord. Stuurboord strijkt, bakboord haalt, verder zie boven.
<i>'Hoogscheren/hoog aanhalen'</i>	Bij het naderen van hoge golven geeft dit commando aan dat de riemen tijdens het oprijden hoog boven het water moeten worden gehouden. Tevens blijven de bladen horizontaal tot vlak voor de inzet.
<i>'Strong peddle...nu'</i>	Met dit en onderstaand commando de haalsterkte aangeven (ca 100%, 50%. 25%)
<i>'Medium peddle....nu'</i> <i>'Light peddle...nu'</i>	
<i>'Spoelhaal...nu'</i>	Halen zonder kracht

Bij smalle doorvaart of obstakels
(eventueel na commando *'Laat lopen'*.)

<i>'Pas op de riemen'</i>	De roeiers kijken naar hun bladen en bepalen of het nodig is om de riemen in te trekken of niet.
<i>'Riemen intrekken...nu'</i>	De roeiers trekken hun riem(en) loodrecht op de boot door de dol naar binnen toe (de boot wordt hierbij wel iets minder stabiel).
<i>'Slippen beide boorden...nu'</i>	De roeiers brengen de riemen parallel aan de boot met het blad op het water, richting achtersteven, hierbij wordt de boot minder stabiel!
<i>'Riemen ... uit'</i>	Breng de riemen weer terug in de gewone stand. Druk bij het slippen beide handen op de boorden van de boot, en houd de bladen horizontaal, je houdt zo de meeste vaart en de meeste stabiliteit.

Aanleggen

<i>'Bak- of stuurboord hoog...nu'</i>	Dit commando als vervolg op houden...nu. Dit om te voorkomen dat de riemen, bladen en riggers tegen het vlot stoten. De handle van het genoemde boord wordt diepe in de boot gedrukt, terwijl met de andere balans wordt gehouden. Bij hoge wal wordt dit commando vervangen door <i>'bak- of stuurboord slippen'</i> .
<i>'Bak- of stuurboord houden...nu'</i>	Het blad aan de waterzijde wordt opgedraaid zodat de boot remt, een draai maakt en parallel aan het vlot komt te liggen.
<i>'Bak- of stuurboord overhellen...nu'</i>	Dit commando wordt gebruikt als het vervolgcommando <i>'houden'</i> of <i>'stoppen'</i> wordt gegeven. Dit om te voorkomen dat de riemen, bladen en riggers over het vlot schuren.

'Stoppen of 'Houden'

Het blad aan waterzijde wordt volledig verticaal gedraaid zodat de boot ineens stopt.

Het uitstappen

De stuurman/vrouw stapt eerst uit en houdt de boot vast. Vervolgens draaien de roeiers de overslagen aan de waterkant los (roeiers in ongestuurde boten moeten hierbij zelf de kant vasthouden).

'Uitstappen gelijk...'

Houd met de walhand het vlot vast en met de waterhand de riemen.

'1'

Plaats de watervoet op het opstapplankje.

'2'

Ga op het waterbeen staan en plaats de walvoet op het vlot en breng je lichaamsgewicht over op het vlotbeen.

'3'

Haal het waterbeen bij en trek de waterriem op de kant.

Naar binnen brengen van de boot

'Aan de boorden'

De roeiers gaan bij hun eigen roeiplek staan

'in de spanten'

De roeiers pakken ieder een spant/bint en houden de andere op het boord.

'Tillen...nu'

De boot wordt rechtstandig uit het water getild tot voor de buiken, ieder stapt van het water weg. Let erop dat de huid en het vinnetje het vlot niet raken.

'Boven de hoofden....nu'

Met een zwaai wordt de boot van voor de buiken boven de hoofden gebracht. Let op: alleen met glad materiaal.

'In de handen...nu'

Ieder pakt de boot vast aan zijn eigen boord en laat de boot tussen iedereen in zakken.

Variant:

'Boven de hoofden op de schouders....nu'

De boot wordt met een zwaai boven de hoofden gebracht. De roeiers van het genoemde boord stappen onder de boot door. Ieder pakt de boot vast aan het eigen boord en laat deze op de schouder rusten.

'Boven de hoofden. Rechter- of linkerschouder...nu'

De boot wordt met een zwaai van voor de buiken tot boven de hoofden gebracht, De boot wordt dan schuin op de genoemde schouder genomen. De roeiers staan onder de boot met de handen aan beide boorden, één arm gebogen en één arm gestrekt.

'Naar land'/ zee'

De richting waarin de roeiers de boot moeten tillen, resp. de loods in of de loods uit richting water.

De boten met een uitwendige kiel en met een metalen beschermingsstrip, en zonder vin, worden over de glijstrip uit het water getild. Denk erom dat alle losse onderdelen vastgezet of uit de boot gehaald worden voor de boot uit het water getild wordt. De dolkleppen moeten gesloten worden.

Bijlage: Vaarregels (uit jaarboek Poseidon)

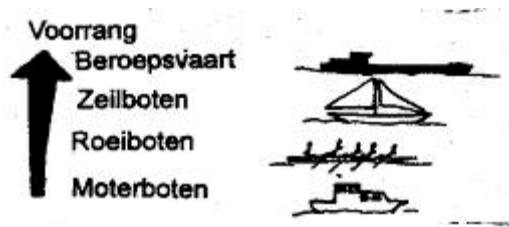
Uitwijkplicht, bij sluizen of bruggen etc.

Kleine schepen (kleiner dan 20 meter lang) wijken altijd uit voor grote schepen (> 20 meter) of beroepsvaart (vrachtschepen, rondvaartboten, baggerschepen, ponten, vissende vissersschepen, watertaxi's). Wijk duidelijk uit en niet een beetje.

Het is een ongeschreven regel dat ongestuurde roeiboten voorrang krijgen van gestuurde roeiboten.

Voorrangsregels bij koerskruisingen

De verschillende soorten schepen hebben een onderlinge rangorde, die ook de voorrang bij koerskruisingen bepaalt:

De volgorde van voorrang op het water

In- en uitvoegen

Bij het verlaten van de haven/ het vlot en in- of uitvoegen op een vaarwater (bijvoorbeeld de Amstel of een hoofdgracht) heeft de doorgaande route natuurlijk voorrang (beroepsvaart neemt voorrang).

Dode hoek voor vrachtschip

Vrachtschepen hebben een grote blinde vlek recht voor de voorsteven. Deze kan wel 200 meter zijn. Vooral als ze niet beladen zijn. Ga daar dus niet varen!

De dode hoek van een vrachtschip is groter dan je denkt.

